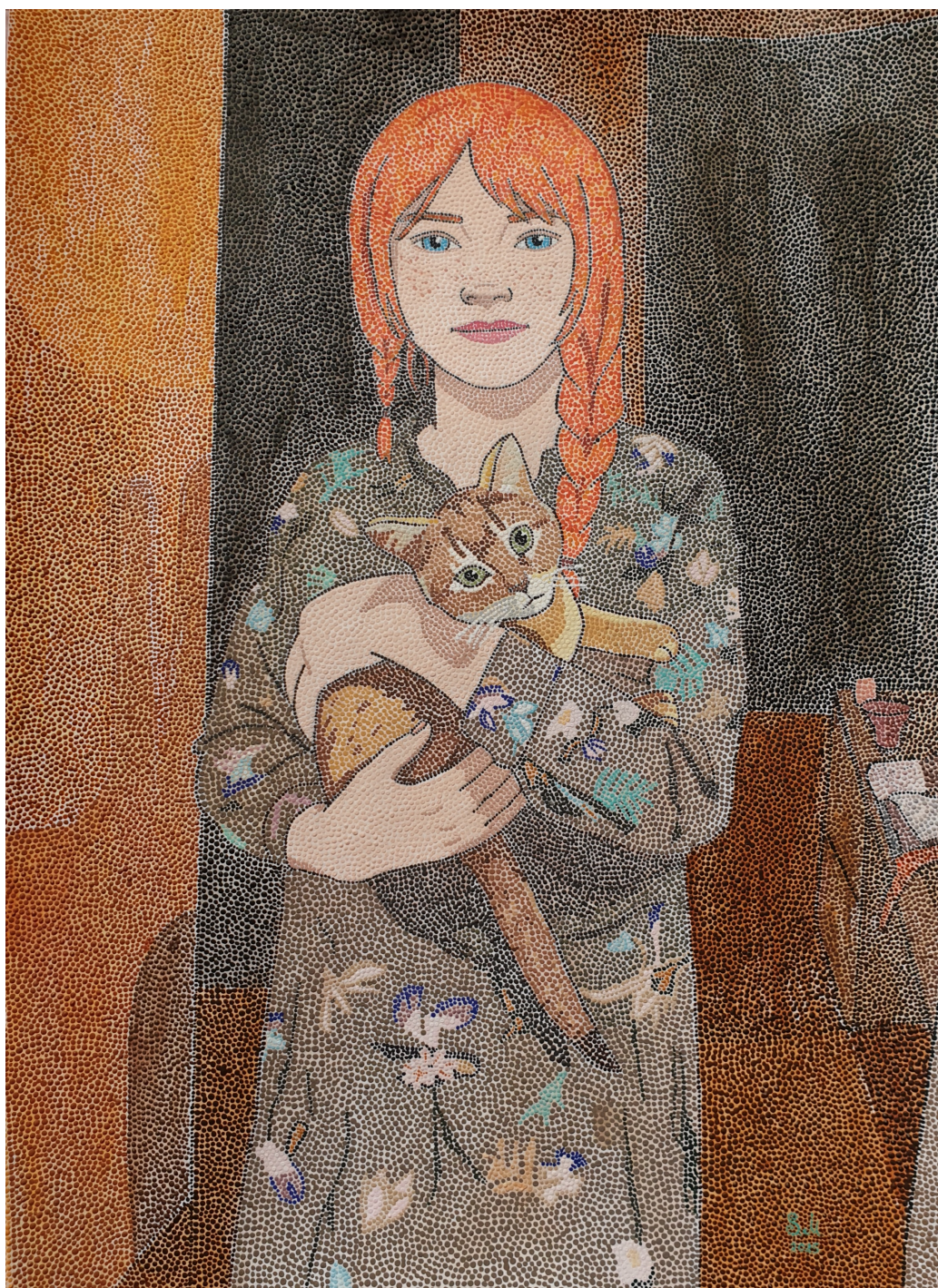

Maart 2026

Kerk in de Stad

Kerkblad van de Keizersgrachtkerk - Amsterdam

KIDS 378

Inhoud

Van de redactie	3	Fransje Wellinghoff (1930-2026) 13
Kopij- en verschijningsdata Kerk in de Stad	3	APARTHEID 2.0..... 16
Kerkdiensten in de komende periode	4	Baas in eigen Bijbel..... 20
Bereikbaarheid pastoraal team...4		Pianist/organist gezocht..... 21
Uit de Kerkraad en Moderamen..5		Een diamant in de vorm van glas 25
Zichtbare Kerk	7	10geboden@keizersgrachtkerk.nl 28
Kunst in de Kerk	8	't Netwerk werkt..... 29
Groene Blaadjes.....	10	Kerk zijn in tijden van oorlog30
Duurzaam bloemenfeestje	10	De Keizersgrachtkerk in de geïllustreerde media (131)..... 32
Zinvol verder leven met verlies.. 12		Digitaal hoekje.....34

Coverfoto: Elizaveta, Madina en Sabina Mezhidova

De Keizersgrachtkerkgemeente heeft een eigen kas. Hiermee betalen we o.a. onkosten voor diensten en diverse activiteiten. Als u een eenmalige gift wilt geven aan de **wijkkas** kan dat op het volgende rekeningnummer: NL83INGB0004675575 t.n.v. Protestantse Gemeente – Kgk.

Wilt u het werk van de **diaconie** van de Keizersgrachtkerk steunen, gebruik dan de aparte rekening van de diaconie: NL 25 INGB 0000 870727 t.n.v. Diaconie Keizersgrachtkerk Amsterdam.

De Keizersgrachtkerkgemeente is onderdeel van de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA). Een gift aan de PKA kan via: NL 51 INGB 0004605050 t.n.v. Protestantse Gemeente - 11, Amsterdam.

Ook kunt u een donatie doen aan het **Solidariteitsfonds** op rekeningnummer NL 89 ING B0005487357, t.n.v. 'St. Werkgroepen Keizersgrachtkerk' Amsterdam, o.v.v. Solidariteitsfonds

Na een indrukwekkende dienst over het vijfde gebod liepen we door de tuin naar de Friendship om deze KidS te maken. De zon scheen en het appelboompje had al wat bloesempjes. In deze KidS meer nieuws over de bomen in de tuin en de bloemen in de kerk. Maar ook het vervolg van het verhaal van Amir, ervaringen van kerkleden bij een Palestijnse boerderij, oproepen voor het meedoen aan voorbereidingsgroepen en nog veel meer ... een volle KidS!

Veel leesplezier!

Kopij- en verschijningsdata Kerk in de Stad

Kids In de kerk	Deadline	Opmerkingen
379 zondag 10 mei 2026	woensdag 29 april 2026	Hemelvaart
380 zondag 28 juni 2026	woensdag 17 juni 2026	Slotzondag

Kerk in de Stad verschijnt 7 keer per jaar. Kopij kunt u steeds tot negen dagen voor de verschijningsdatum inleveren per e-mail via redactie.kids@keizersgrachtkerk.nl.

Inleveren zondagse mededelingen

Behalve dit gemeenteblad Kerk in de Stad verschijnt wekelijks het Kg-krantje, op zondagmorgen ingevouwen in de liturgie, waarin mededelingen/berichten kunnen worden opgenomen. Kopij hiervoor kan worden ingeleverd tot vrijdagavond 22.00 uur bij Joost Koedijk (of per e-mail via: krantje@keizersgrachtkerk.nl).

Kerkdiensten in de komende periode

Datum	Thema	Uitleg
22 maart 2026	Een god die in mij gelooft	Juut Meijer
29 maart 2026	Een god die in mij gelooft	Jan Krans
2 april 2026 20:00 uur	Witte Donderdag	Annelies Jans
3 april 2026 20:00 uur	Goede Vrijdag	Annelies Jans
4 april 2026 21:00 uur	Stille Zaterdag	Annelies Jans
5 april 2026	Pasen	Cor Ofman
12 april 2026	Baas in eigen Bijbel	Annemarie van Wijngaarden
19 april 2026	Baas in eigen Bijbel	Mariecke van den Berg
26 april 2026	Baas in eigen Bijbel	Annelies Jans
3 mei 2026	10 Geboden	Guido de Bruin
10 mei 2026	Medemenselijkheid, daar kun je voor kiezen	
17 mei 2026	Ongelooflijk religieus	Alain Verheij
24 mei 2026	Pinksteren Ongelooflijk religieus	Annelies Jans
31 mei 2026	Ongelooflijk religieus	Daan Savert

Bereikbaarheid pastoraal team

Annelies Jans, predikant@keizersgrachtkerk.nl

Uit de Kerkraad en Moderamen

Ada Westeneng

Best veel! Dat is waar we ons als kerkraad de laatste tijd mee bezig hebben gehouden. We informeren jullie er in dit stukje weer graag over, zodat ook jij weer op de hoogte bent van wat we zoal in de kerkraad bespreken, besluiten en overwegen. Heb jij vertrouwen in de mensen in de kerk? Voel je dat je erbij hoort, dat je ertoe doet en dat je mening telt? Daar willen we door middel van een enquête een beeld van krijgen. Want we willen een gemeente zijn waar ieder zich gehoord en gezien voelt. Of je nu structureel of af en toe meedoet aan activiteiten, of zomaar eens binnenloopt. Toch gaat het ook wel eens mis, raken mensen uit zicht, voelen zich buitengesloten of hebben de indruk dat hun mening niet telt. Dat kan een gevoel van onveiligheid geven. We willen weten wat we kunnen doen om dat te voorkomen. Een beeld krijgen van in hoeverre mensen (onderling) vertrouwen ervaren in de gemeente

en betrokkenheid bij wat er in de KgK gebeurt. En waar het misschien schuurt. De enquête is nu nog in de maak, maar zal over een poosje verspreid worden.

Wie doet wat? Dat is niet altijd even duidelijk in onze kerk. Daarom gaan we aan de slag om een helder overzicht van alle taken te maken die er in de kerk gedaan (moeten) worden. In de loop der jaren zijn er namelijk hier en daar best onlogische of onduidelijke clusteringen van taken ontstaan. En uiteindelijk willen we ook op een rijtje zetten wie dan de 'verantwoordelijken' in de kerkraad zijn voor die verschillende taken. Daarmee bedoelen we wie er vanuit de kerkraad zicht op houdt.

Over het groot onderhoud van ons kerkgebouw: daarvoor ontvangen we subsidie vanwege 'instandhouding van monumenten',

maar wij betalen zelf het leeuwendeel. Eens in de zoveel jaar maakt wordt er voor onze kerk een Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gemaakt door Monumentenwacht. In het huidige MJOP is een kostenpost voor onderhoud opgenomen van €300.000,- (alleen de noodzakelijke kosten) voor de komende jaren. Hiervoor zetten we jaarlijks geld opzij, maar dat bedrag is nu te laag omdat de verwachte subsidie van Monumentenzorg lager uitvalt dan bedacht in het MJOP. Onze nieuwe penningmeester stelde daarom voor deze 'dotatie' (zo heet dat) op te hogen van €14.000,- naar €25.000,- per jaar. Wij hebben daarmee ingestemd. Daarbij aantekendend dat we ook in 2025 weer geld op onze begroting zullen overhouden. Hierover meer op de gemeentevergadering van zondag 10 mei!

Wat korter, maar niet onbelangrijk nieuws:

- Een aantal pianisten/organisten gaat ons helaas verlaten. De zoektocht naar nieuwe musici is begonnen. Willen jullie in je eigen netwerk kijken of er kandidaten zijn? Zie in deze KidS ook een oproep hiervoor van de Werkgroep Morgendiensten.

- We delen het belang dat de Klimaat-& Geloofgroep aangeeft om zoveel mogelijk gifvrije bloemen in de kerk neer te zetten. Nu komt dat op een klein groepje mensen aan die deze verzorgen. Maar dat zijn dure bossen. Een aparte geldpot en een vaste bloemenhandel zou hierin kunnen helpen. Dit gaat verder uitgewerkt worden.

- De taakgroep Zichtbare kerk zal de gevelletters KEIZERSGRACHTKERK op de voorgevel laten aanbrengen. De vergunning van de gemeente is binnen.

- De stoelen in de kerkzaal vertonen veel mankementen die steeds gerepareerd moeten worden. Binnenkort zal het niet anders kunnen dan dat de stoelen vervangen worden.

- En nog een stoel, de vroegere stoel van Abraham Kuijper, is uit een privécollectie ons aangeboden. De stoel heeft op de preekstoel van de Keizersgrachtkerk gestaan. Helaas blijkt het niet mogelijk om een plek te vinden waar de stoel goed tot zijn recht komt en niet beschadigd kan raken. In verband met de verhuur van de kerkzaal is zo'n plek niet te vinden. De Kunstcommissie van de PKA zal zich nu over deze stoel ontfermen.

Een korte update van de Taakgroep Zichtbare Kerk m.b.t. de zichtbaarheid/herkenbaarheid van onze gebouwen als kerk.

Omstreeks juni/juli krijgt de naam van onze kerk een mooie plek op onze gevel, in aanvulling op de letters die de beheergroep al op de glazen deuren had geplakt. De nieuwe letters op de gevel corresponderen met het ontwerp van de kerk, volgens de bouwtekening uit 1888; ze komen ruim boven het portaal te hangen, in de witte dwarsligger in de gevel. Monumentenzorg kon zich goed vinden in de aanvraag en heeft in februari de vergunning verleend – nu kunnen de letters worden geproduceerd en bevestigd.

We hopen t.z.t. met elkaar de letters feestelijk te onthullen. Daarmee markeren we dan een nieuw begin van zichtbaar zijn van onze kerk en onze gemeente, nu we ook met de nieuwe website en huisstijl een proces zijn ingegaan van meer communicatie naar de buitenwereld.

En dat moment markeert dan tevens het einde van het werk van de Taakgroep Zichtbare Kerk. We hebben sinds januari 2022 veel voor elkaar gekregen. De vaak gehoorde

wens om via een monitor aan voorbijgangers te laten zien wat voor kerk er achter de gevel schuil gaat, heeft er onlangs toe geleid dat we ook in de Kerkstraat zichtbaarder zijn als kerk: via een monitor aan het raam in de Friendship is een doorlopende 'diashow' te zien over onze gemeenschap, programmering, nieuws en de zaalverhuur. Een monitor voor de grachtzijde is ook klaar om geplaatst te worden, maar over de precieze plaatsing is nog overleg nodig en er zal zeker ook extra bekabeling nodig zijn - daar gaat kortom nog even tijd mee heen.

Als Taakgroep Zichtbare Kerk hebben we, tenslotte, ook nagedacht over het aantrekkelijker maken van het voorportaal aan de gracht, buiten op de trappen, of binnen. Hier zijn verschillende mooie ideeën de revue gepasseerd, maar eigenlijk stuiten ze allemaal op allerlei praktische bezwaren en hoge kosten, waardoor hier geen vooruitgang in is geboekt. Maar misschien zijn er over een tijdje weer mensen die dit op de agenda zetten. En misschien komt dan op ons adres Kerkstraat 107 ook nog de naam KEIZERSGRACHTKERK op de gevel?

Elizaveta, Madina en Sabina Mezhidova “Assembling the Gaze”

Holiday

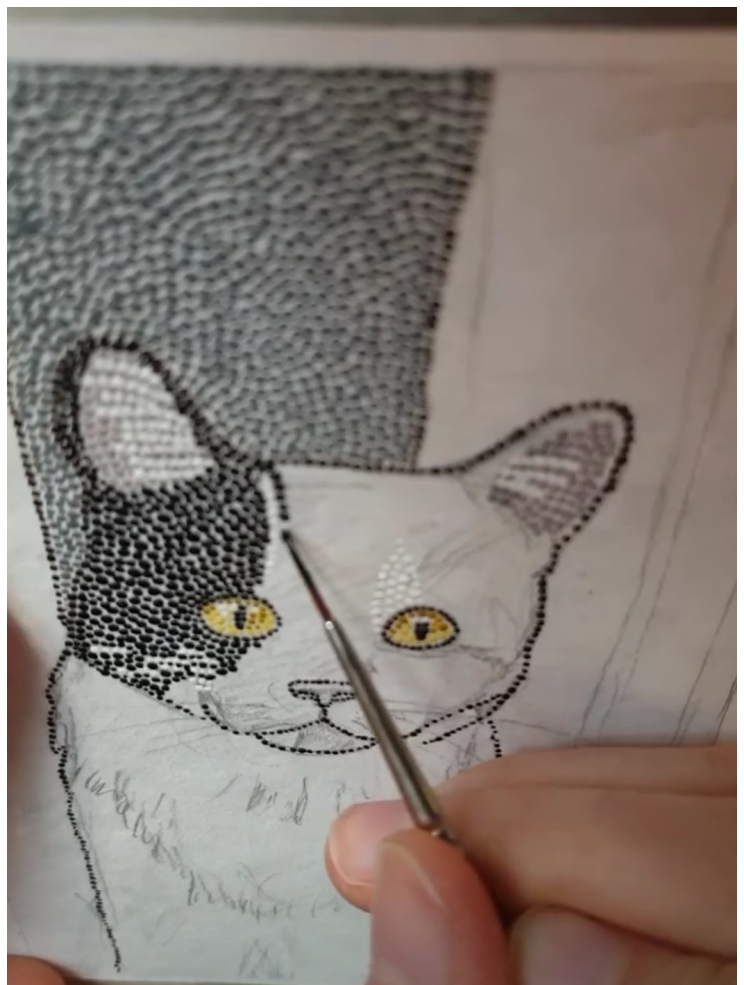
“Assembling the Gaze” is een familieproject van drie kunstenaars — Elizaveta, Madina en Sabina Mezhidova — wier praktijken elkaar ontmoeten in de gedeelde ruimte tussen fragment en geheel. In de Tuinzaal hangen van maart t/m mei werken van deze kunstenaarsfamilie.

Elizaveta werkt met glasmosaïek. Haar beelden zijn opgebouwd uit zorgvuldig gesneden stukken gekleurd glas, waarbij elk element is gekozen om zijn tint, hoek en lichtreflectie. Zij werkt met glasmosaïek en is

geïnteresseerd in het moment waarop een hard, koud materiaal van binnenuit begint te gloeien en tot leven komt. Elk klein fragment — zijn kleur, hoek en snede — is van belang voor het uiteindelijke beeld. Haar praktijk is geworteld in handmatig, bijna ambachtelijk werk. Door herhaling en nauwgezette aandacht voor het materiaal ontstaat een meditatieve toestand. Mozaïek is voor haar een manier om licht te verzamelen uit fragmenten, een zoektocht naar heelheid op een plek waar alles aanvankelijk gebroken of gescheiden lijkt.

Madina en Sabina schilderen met acryl in een pointillistische techniek en construeren scènes van kinderen en hun huisdieren door ritmische reeksen van kleine stippen. Daarnaast maken Madina en Sabina ook zeer unieke werken van plasticine, eveneens uitgevoerd in een pointillistische techniek. Deze werken worden opgebouwd uit duizenden kleine bolletjes, die stuk voor stuk met de hand worden gerold en geplaatst. Net als in hun schilderijen ontstaat het beeld door geduld, herhaling en aandacht voor detail. Het tactiele karakter van het materiaal voegt een extra laag toe aan hun werk: de stippen zijn niet alleen zichtbaar, maar ook voelbaar aanwezig. Zo vertalen Madina en Sabina het pointillisme naar een sculpturale vorm, waarin tijd, zorg en lichamelijke betrokkenheid een essentiële rol spelen.

Op het eerste gezicht behoren glasmosaïek en pointillisme tot verschillende tradities. Toch onthullen ze in dit project een gemeenschappelijke logica: een meditatieve, repetitieve handeling die een veelheid aan kleine tekens omzet in een

samenhangend beeld. De kijker wordt uitgenodigd om tussen twee posities te schakelen — dicht genoeg staan om elke scherf en stip waar te nemen, en een stap terug doen om te zien hoe ze samen figuren, gezichten en stille vertellingen vormen.

Kinderen en dieren verschijnen vaak in het werk van Madina en Sabina en belichamen een wereld van vertrouwen, openheid en kwetsbaarheid. Hun schilderijen vangen kleine, intieme momenten: een gedeelde blik, een vertrouwd gebaar, de alledaagse nabijheid tussen een kind en zijn of haar metgezel. Elizaveta's mozaïeken weerspiegelen deze aandacht voor innerlijk licht, door helderheid te verzamelen uit glasfragmenten en ze te rangschikken tot beelden die zowel solide als doorschijnend aanvoelen. Het project is niet alleen geworteld in techniek, maar ook in de familieband tussen de kunstenaars. Een moeder en twee dochters ontwikkelen elk een eigen visuele stem, terwijl ze één manier van kijken delen: dat heelheid iets is wat we geduldig samenstellen uit vele delen. In “Assembling the Gaze” worden mozaïek en pointillisme parallelle talen die dezelfde vraag stellen: **Hoeveel tijd en aandacht kost het om werkelijk te zien?**

Voor informatie: Agnes Vlaanderen-Jansen
Bert Janssen

Groene Blaadjes

Duurzaam bloemenfeestje

Ellen Haagsma

In de jaren 70 van de vorige eeuw werd de reclameslogan ‘Bloemen houden van mensen’ bedacht. Een omkering die juist moest zorgen dat wij van bloemen gingen houden en er steeds meer van zouden kopen. De productie werd verhoogd door steeds meer gif te gebruiken en de grond waar dan ook voor onze liefde te vervuilen. Als Klimaat & geloofsgroep zijn we 2 jaar bezig geweest met de bewustwording hiervan bij onszelf en in de gemeente. En zoals met alle ongemakkelijke waarheden ging dat met weerstand. Een liefde geef je niet zomaar op en wat dan wel? En

de bloemen in de kerk hebben ook een symbolische betekenis, we geven ze na de dienst weg aan iemand die deze vorm van liefde kan gebruiken. Dat willen we behouden. Na bewustwording komt het praktische probleem: waar koop je duurzame bloemen? De wereld verandert nog trager dan onze bewustwording. We hebben recent nog tips gegeven waar je duurzame bloemen kan kopen. Maar dat is niet altijd in de buurt. Er is nog een ander probleem. Voor bloemisten is het ook een ingewikkelde transitie om over te gaan op duurzame, biologische

bloemen. Er zijn al goede initiatieven failliet gegaan.

En wie durft nog z'n hand op te steken om de volgende week de bloemen mee te nemen? Naast de vraag of je volgende week wel in de kerk bent, zit je met de vraag of je wel de goede bloemen koopt en of het niet te duur voor je is.

We hebben nu het volgende plan gemaakt en we mogen het van de kerkraad een half jaar uitproberen.

De biologische supermarkt de Aanzet gaat wekelijks zorgen voor duurzame bloemen. Wij zijn de eerste klant voor hun duurzame bloemenabonnement waarmee ze heel blij zijn. Zo steunen wij een winkel die duurzaam is en hebben wij wekelijks duurzame bloemen.

We maken een apart geldpotje voor de bloemen. Zo kan ieder voor de bloemen een bijdrage geven naar draagkracht. We zullen steeds als het potje bijna leeg is weer een oproep doen om bij te dragen aan de bloemen.

En mocht je een keer voor een bepaalde dienst zelf graag bloemen meenemen, laat dat dan tijdig weten via bloemen@keizersgrachtkerk.nl dan kunnen we een keer de bloemen afzeggen.

Om de start van dit plan te vieren gaan we met Palmpasen (29 maart) in onze tuin met elkaar duurzame planten zetten en zaadjes zaaien.

De slogan 'Bloemen houden van mensen' keren we weer om met een toevoeging: 'Mensen houden van

duurzame bloemen want de insecten doen dat ook!'

Maak je bijdrage over op rekeningnummer

NL83INGB0004675575 t.n.v.

Protestantse Gemeente- KGK o.v.v. 'bloemenpotje'.

Of gebruik de QR-code. Deze is te gebruiken t/m 15 april 2026.

Er komt een kaartje dat aan de bloemen gemaakt kan worden met een groet van ons en info over de Keizersgrachtkerk.

Goed nieuws voor wie duurzame keuzes wil maken

Annemarie van Wijngaarden

Op <https://productwijzer.justenough.nl/> kun je van een product vinden hoe duurzaam het in zijn soort is. Meteen een nadeel: omdat de informatie vertaald is vanuit de situatie in Engeland zijn er vooral internationale of Engelse merken te vinden. Toch kon ik heel wat apparaten en merken in mijn huis vinden. Dus word je er ook echt 'wijzer' van: regelmatig bleek wat ik in huis heb staan of gebruikte, niet hoog te scoren. Er wordt trouwens hard aan gewerkt om ook Nederlandse merken toe te voegen. Om dat mogelijk te maken is er een betaalde kracht aangetrokken, zodat je ook regelmatig ook een vraag om crowdfunding tegenkomt. Begrijpelijk, want het is een enorme klus om zo gewetensvol allerlei duurzaamheidsaspecten van zoveel artikelen uit te zoeken door onafhankelijk onderzoek.

Maar de productwijzer is dus gratis voor iedereen toegankelijk. Je zoekt in 5 categorieën. Ik noem ze alle 5 en geef daarna 2 voorbeelden van wat daar zoal onder valt:

- Energie (oa: batterijen, warmtepompen)

- Gezondheid en lichaamsverzorging (oa: tandpasta, zonnebrandcrème)
- Huis en tuin (oa: afwasmiddelen, wasmachines)
- Technologie (oa: telefoon, laptop)
- Vervoer en reizen (oa: fietsen, reisorganisaties)

Onder al die productsoorten vind je dan -via een scoretabel- alle merken die je gekocht hebt, of overweegt te gaan kopen. Als je dan op een merk klikt, dan vind je een argumentatie waarom dit merk zo hoog of laag scoort, uitgesplitst in: milieubelasting, omgang met arbeiders, omgang met dieren en 'politiek' (dat is wel of niet correct gedrag van het bedrijf).

Deze productwijzer is een initiatief van Just enough, een idealistische beweging die focust op duurzaam, eerlijk en gezond. Ze zijn te vinden op <https://www.justenough.nl>, Paul Schenderling is een spraakmakende schrijver die hierbij is aangesloten. Ze brengen ook heel informatieve podcasts.

Zinvol verder leven met verlies

Teatske van der Zijpp

Dood, afscheid, verder leven met verlies, hoeveel aandacht krijgt dat bij ons in de kerk, in onze gesprekken? Ada en ik hebben ons

erover verbaasd hoe weinig we het daarover hebben. We besloten om daar verandering in te brengen. Met een tweetal kerkdiensten en een

workshop over 'Zinvol verder leven met verlies'. Daarin willen we met elkaar delen hoe afscheid bij ons leven hoort, hoe we er verder mee leven. Het gaat niet alleen om rouw door de dood. We nemen ons hele leven afscheid. Ik denk aan verlies van werk, gezondheid, afscheid van je partner of je land.

We zijn minder vaardig geworden om met dood en verlies om te gaan. We duwen ziekte en dood naar de randen van de samenleving. We roepen "Het komt goed" en "Positief blijven hoor". We zetten daarmee de mensen die een afscheid moeten meemaken, (of onszelf) in de kou.

Ik ben zelf al jong met afscheid nemen in aanraking gekomen. Mijn vader ging jong dood. Ik ben op mijn 18^e de verpleging ingegaan. Ik heb in het ziekenhuis en daarna in de wijkverpleging aan veel sterfbedden gestaan. Ik heb me er lang over verbaasd dat het er meestal vredig uitzag. Waarom was ik dan eigenlijk zo bang?

In de workshop gaan we, na een inleiding van mij, aan de hand van

het model 'Ars moriendi' van Carlo Leget met elkaar in gesprek over onze ervaringen met afscheid. Je bent welkom, ook al denk je nu 'hoezo, dit komt me te dichtbij'. Ik hoop dat we door te delen verder komen.

De workshop is op zaterdagmorgen 2 mei, van 10.30 tot 12.30 uur (inloop met koffie en thee vanaf 10.15 uur).

De diensten zijn op zondag 6 en 13 september. Je kan je ook meedoen aan de dienstenserie als je er 2 mei niet bij kunt zijn en uiteraard aan de workshop als je niet meedoet aan de voorbereiding van de diensten. We beginnen met de voorbereidingsgroep in de week van 20 juli. Als je dan nog op vakantie bent (of gaat) kun je ook later aansluiten. De coördinator van de voorbereidingsgroep is Ada Westeneng.

Je kunt je bij Teatske (tvanderzijpp@chello.nl) of Ada (a.westeneng@worldmail.nl) opgeven voor de workshop en/of de voorbereiding van de diensten.

Fransje Wellinghoff (1930-2026)

Wilna Eusman

Op 27 januari 2026 is Fransje Wellinghoff overleden.

Fransje is geboren in het hart van de Amsterdamse binnenstad. Zij heeft het grootste deel van haar leven. Zij ontving de mensen gastvrij in haar

familiehuis op het Singel met kruipdoor-sluipdoor gangetjes. Het deed haar pijn dit huis te moeten verlaten voor een modern appartementen van alle gemakken voorzien in de Lekstraat. Maar

uiteindelijk zag ze ook de voordelen van in. Nog steeds waren bezoekers welkom.

Fransje was een trouwe bezoeker van de diensten in de Keizersgrachtkerk. Zij genoot van het koffie-drinken na de dienst, waarin zij in gesprek kwam met niet alleen oudere gemeenteleden, maar ook jongere. Fransje voelde zich thuis in de KGK-familie.

Ze nam deel aan de leesclub van KGK-vrouwen en had een duidelijke mening over de gelezen boeken.

Toen ze later alleen nog per taxi naar de kerk kon komen, aanvaardde met genoegen een aanbod om haar weer thuis te brengen, al vergat ze weleens dat ze al met een ander had afgesproken om mee te rijden. Dan was het zoeken naar Fransje.

Telkens genoot zij van de gesprekjes in de auto onderweg naar huis.

En ook al was haar geest op het laatst wat in de war, zij bleef Fransje. Annelies vertelde over een bezoek aan haar.

“Ze vroeg me of ik een stukje uit de Bijbel wilde lezen.

Natuurlijk: dat wilde ik wel.

En daarna vroeg ik haar of ze dacht dat God ‘ergens’ is.”

‘Hoe moet ik dat weten?’, riep Fransje uit.”

Ja, goed punt. Annelies gaf haar groot gelijk.

Haar pretogen, haar grapjes, haar hartelijke lach. En haar eigen wijsheid.

Zij voelde zich gezien en gewaardeerd, ook in ons midden.

Zo zullen wij aan haar denken.

Nieuws van project KGK x Spirit

Nelleke Bos

Sinds januari is de Keizersgrachtkerk (KGK) een intensieve samenwerking aangegaan met de Spirit. Dit gebeurt via een gezamenlijk projectteam waarin ik, Nelleke, namens de kerk aan deelneem, en Roel van Reenen met Robert-Jan Glas vanuit de Spirit. Het project

wordt gemonitord en geëvalueerd door Joost en Anna namens de KGK, Laura Jibra’eel namens de Spirit en Kim Martens namens de protestantse kerk Amsterdam (PKA). Het projectteam verzamelt met hoog tempo informatie van de KGK via taakgroepen en overlegt over het

gebruik van de ruimte met koster Henk-Jan Bustraan en kerkrentmeester Gerrit van Peursum.

Aan de voorkant is er nog niet veel te zien, maar achter de schermen gonst en bruist het! De komende maanden, tot de zomer, bouwt het projectteam aan verschillende doordeweekse programma's die aansluiten bij alle vertrouwde thema's in onze kerk. Deze programma's komen mede tot stand door gesprekken met verschillende gemeenteleden, en de resultaten uit de enquête die veel mensen in februari invulden. De programma's formuleert het projectteam op basis van 4 lijnen: oude/bestaande KGK-activiteiten, eerdere Spirit-activiteiten, nieuwe gezamenlijke programma's en 'open call', een oproep voor nieuw talent. Wat kunnen we verwachten?

- Wegens groot succes in het vorige jaar organiseren KGK en Spirit de **Vrijheidsmaaltijd** van 5 mei ook in 2026 gezamenlijk.
- De **Nette Toiletten** van Koningsdag geeft projectteam KGK-Spirit graag voortgang. De laatste jaren zijn de Nette Toiletten zo populair geworden dat het initiatief aan haar eigen succes ten onder dreigt te gaan. Dat hopen we op te pakken, waarbij de opbrengst als vanouds

naar een project van het Solidariteitsfonds gaat.

- Er komen een paar prachtige doordeweekse avonden rond **soefisme** en **meditatie** waarbij KGK'ers van harte aanbevolen is om deze bij te wonen als (deelnemend) publiek. Ook komt er een **Open Mic** avond om verrassend nieuw talent te ontvangen. Laat je inspireren!
- In het weekend van de **Keti Koti**-kerkdienst (21 juni) verdiepen we het thema 'slavernij' met verschillende performers.
- Met **House of Hope**, een dierbaar programma van the Spirit, willen we rondom Daklozendag een mooi 'feestje in de kerk' vieren samen met dakloze Amsterdammers.
- Last but not least: uit de enquête kwam veelvuldig naar voren hoe trots de Keizersgrachtkerk is op **Hart op de Tong**. Dit unieke concept willen we dan ook nieuw leven inblazen.

Naast deze genoemde programma's staat er nog meer te pruttelen in de KGK-Spirit-keuken. Zoals de **Open Kerk** te versterken met een vleugje Spirit-power. We onderzoeken variaties op de **Maandelijkse Maaltijd**, waarbij gezamenlijkheid en diaconie voorop blijven staan. Ook werkt KGK-Spirit aan de netwerkanalyse die bij het project hoort, om de sterke punten van de KGK in kaart te brengen, en beter in

beeld te krijgen waarin & hoe we als kerk nog kunnen groeien. Kortom, er

is veel in beweging. We houden je op de hoogte!

APARTHEID 2.0

Guido van den Berg

OF DE LANGZAME VERNIETIGING VAN EEN VOLK (en de strijd daartegen)

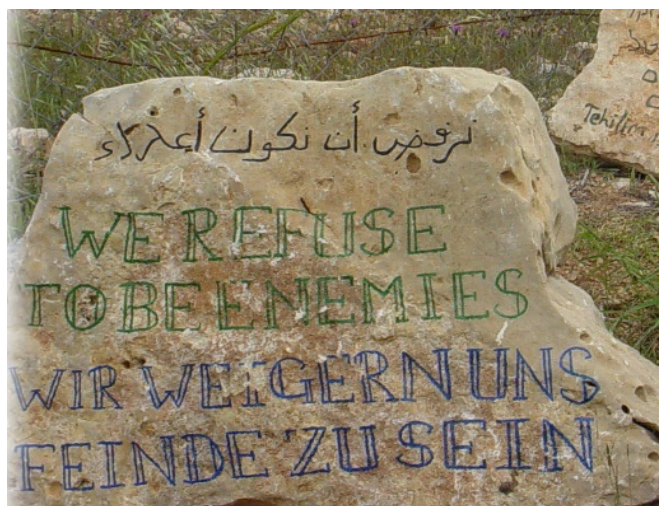
Eigenlijk hebben Palestijnen maar één probleem, en dat is dat ze Palestijnen zijn. Waren ze Kenianen, Indonesiërs, Indianen of Aboriginals, dan zou hun strijd tegen voortdurende onderdrukking allerwegen (in ieder geval met terugwerkende kracht) op erkenning en begrip kunnen rekenen, want een rechtvaardige strijd tegen koloniale onderdrukking. Maar ze zijn Palestijnen en hun volstrekt

rechteloze situatie heeft vooral ook te maken met die giftige cocktail van schuldgevoelens rondom de Holocaust (waar hun voorvaders vrijwel niets mee te maken hadden), agressieve ideeën van bepaalde groepen joden die een 'derde Tempel' willen herbouwen en nog zo wat ideeën die variëren van Zionisme, racisme, bescherming tegen 'Arabische agressie' en rabiaat religieus nationalisme.

Laten we het klein houden. Ergens ten zuidwesten van Bethlehem bezit de familie Nassar sinds 1916 een flink stuk land. Betovergrootvader Nassar was zo slim om het bezitsrecht in die Ottomaanse periode voor de wet te laten registreren en dat werd in de Britse en latere Israëliische periode steeds opnieuw vastgesteld. De familie, een christelijke (Lutherse) familie van wie de twee broers Daoud en Daher en zus Amal de boerderij bestieren, leven onder voortdurende druk van de nabijgelegen settlements. Een derde broer, Tony, is voorganger in de kerk van Bethlehem en directeur van een school. Delen van het land van de boerderij zijn onbereikbaar geworden omdat er plotseling een

weg door kolonisten werd aangelegd. Andere delen kunnen niet bewerkt worden omdat dat agressie van de (zeer dichtbij wonende) kolonisten oplevert. Een aantal jaren geleden werden zonder enige aankondiging honderden olijfbomen weggebulldozerd. Het moet gezegd: toen vanwege puur toeval een nabij wonende joodse vrouw (die NB! in een settlement woonde) hier van hoorde, was zij zo geschrokken van dit feit dat zij met een stel anderen vele nieuwe olijfbomen doneerde (en hielp met het terugplanten). Maar dat is helaas een uitzondering. De familie is betrokken bij zo'n dertig rechtzaken over het bezitsrecht en de voortdurende angst is dat ze steeds weer een *demolition order* ('sloop bevel') tussen de struiken dreigen te vinden. Tussen de struiken: zelfs een fatsoenlijke postbezorging of mededeling via de juiste digitale kanalen is er niet bij. Erger nog: een aantal jaren geleden vond er een moordpoging plaats op de broers Daoud en Daher. Een toevallig

aanwezige Nederlandse vrijwilliger kwam op het geschreeuw af en de daders kozen het hazepad. De broers moesten voor behandeling naar het ziekenhuis in Bethlehem.

Veel Palestijnen zien het niet meer zitten. Dat is ook overal te merken op de Westbank, bijvoorbeeld bij de blokkade over de weg aan de ingang van de boerderij van de familie Nassar, die door omwonenden in een vuilnisbelt is veranderd. De familie Nassar echter geeft de moed niet op en hanteert de slogan: **wij weigeren vijanden te zijn**. Het is niet alleen bewonderenswaardig dat zij doorgaan met hun voortdurende strijd tegen onrecht, ze doen meer. Via de organisatie Tent of Nations worden vrijwilligers uit diverse landen uitgenodigd om mee te helpen op de boerderij en ook het pure feit van aanwezigheid helpt bij de strijd door *protection by presence*. In de zomer worden er zomerkampen voor vluchtelingenkinderen georganiseerd.

Na enig nadenken, voorbereidingen en gediscussieer (gaan we wel of gaan we niet, gezien de internationale spanningen) zitten Jouke en ondergetekende naast elkaar in het vliegtuig naar Tel Aviv. Edzer (broer van Jouke) schuift een week later aan. Eenmaal op de boerderij is het vooral koud, héél erg koud. De boerderij bevindt zich op zo'n 900 meter hoogte en er zijn vrijwel geen voorzieningen, want de Palestijnen wordt vrijwel alles

ontzegd. Dit in tegenstelling tot de settlements die van alle gemakken zijn voorzien. Zelf zorgen ze echter met zonnepanelen voor stroom, en sparen ze regenwater Tijdens ons

verblijf komt het bericht dat de Israëlische overheid heeft verordonneerd dat er geen butagas meer ingevoerd mag worden in de Palestijnse gebieden. Hoe moeten al die Palestijnen nu koken of de boel warm houden? Wij kruipen 's ochtends vroeg en 's avonds samen rond een walmend houtkacheltje in de familieruimte en knus is het wel. Bijzonder zijn de vele gesprekken tussen de vrijwilligers uit diverse landen. Veel kanjers die ook 'thuis' actief zijn op het gebied van kerk, milieu, vluchtelingenwerk en noem maar op. Soms komen er ook grotere groepen langs om te helpen met bomen planten, zoals een groep Amerikanen via een Doopsgezinde

organisatie van wie een aantal je grijnzend meedeelt dat ze uit een 'very red state' afkomstig zijn. Maar het mag wel weer vastgesteld worden: niet iedere Amerikaan is een Trump- aanhanger.

Het is een enerverende tijd. We werken hard. Er zijn voorkomende klussen als de beesten verzorgen, de hond uitlaten, schoonmaak en vooral gaten maken, of liever gezegd hakken in de grond zodat er olijfbomen en later fruitbomen kunnen worden geplant. Het is niet allemaal hosanna.

De kou, klamme nachten, spanningen in de groepsdynamiek en wakker worden rond vijf uur door de *muezzin* uit het nabijgelegen dorp Nahalin. Maar wat overheerst zijn toch de ervaringen van de onvoorstelbare moed van de familie Nassar en al die vrijwilligers van over de hele wereld die laten zien dat onrecht niet het laatste woord heeft. Ook niet in Palestina.

Meer informatie:

www.tentofnations.nl

Guido van den Berg, Jouke Kramer en Edzer Kramer

De Dolle Mina's zijn terug. In de Bijbel zijn er ook heel wat dolle Maria's, Rachabs en Deborahs te vinden. Vrouwen die hun plek opeisen in de Bijbel, ondanks vertalingen die hen vaak kleiner, braver of problematischer maken dan ze zijn.

Aan de hand van het boekje 'Wie kijft die blijft' van Anneke de Vries lezen we de Bijbel opnieuw: kritisch, nieuwsgierig, en met open ogen voor wat lange tijd is weggelaten, afgezwakt of omgebogen. We onderzoeken stereotype Gods- en mensbeelden, en hoe vertalingen die beelden soms nog verder hebben vastgezet. We maken ruimte (opzij!) en laten vrouwen aan het Woord: eigenzinnig, moedig en verrassend actueel.

Pete Pronk maakte tijdens zijn uitleg op 8 maart reclame voor deze groep met het boekje in z'n hand: vanuit zijn belangstelling voor feministische theologie gaat het boekje allang met hem mee.

De startbijeenkomst is al geweest maar we praten je graag bij. In groepjes gaan we drie diensten voorbereiden.

De diensten:

12 april: Annemarie van Wijngaarden verkent vrouwelijke beelden van God

19 april: Mariecke van den Berg zet de strijdvaardige Deborah en Jaël in de spotlights

26 april: Annelies Jans en Rachab 'de hoer' verschijnen ten tonele

M/V/X: denk en doe mee! Ja, óók de mannen onder ons, want dit gaat ons allemaal aan. Behalve de uitleggers zijn we nu met 4 voorbereiders, een paar mensen erbij zou heel fijn zijn.

Aanmelden kan bij Ineke: i-visser_luirink@planet.nl.

Keizersgrachtkerk

De Keizersgrachtkerkgemeente zoekt een

PIANIST / ORGANIST

die muziek en gemeentezang in de kerkdiensten kan ondersteunen.

Het gaat om ongeveer 1 zondag per maand en de voorafgaande woensdagavond wanneer de zanggroep repeteert.

Het repertoire omvat onder andere liederen uit het *Verzameld Liedboek* van Huub Oosterhuis, de bundels *Zangen van Zoeken en Zien* en *Als daar muziek voor is* en het nieuwe liedboek voor de kerken. Daarnaast is er een grote verzameling 'Eigen werk', geschreven en gecomponeerd door (voormalige) gemeenteleden.

Voor meer informatie kun je terecht bij de Wilma Eusman van de Werkgroep Morgendiensten (wmd@keizersgrachtkerk.nl) of de scribe van de gemeente (scribe@keizersgrachtkerk.nl).

Meer info over de gemeente vind je op www.keizersgrachtkerk.nl

Veel kleur, geur en smaak!

In augustus 2025 viel een dikke zijtak van de Meidoorn, die achter in de tuin van de kerk stond, en kwam terecht op het terras van onze achterburen. Gelukkig werden er geen personen geraakt en was er weinig schade. Op ons verzoek heeft een bomenspecialist daarna de bomen in onze tuin (en die van de 'Italiaanse burens') in kaart gebracht. Begin september hebben zij een onderhoudsadvies uitgebracht:

- Twee van de drie coniferen (*Chamaecyparis lawsoniana*) kappen in verband met conditie en grootte
- Kerstboom (*Abies nordmanniana*) bij schommel verwijderen ivm conditie
- Meidoorn (*Crataegus laevigata*) kappen (slechte staat, kroonsterfte)
- Overhangende takken van Esdoorns (*Acer pseudoplatanus*) in buurperceel snoeien alsook de Sierkers (*Prunus cerasifera*) die naast de tuinkast staat (schuinstand)

In oktober hebben we de firma Van der Tol / Nationale Bomenbank Noord Holland de opdracht gegeven het gegeven advies uit te voeren. Eind november hebben zij bij de overheid een 'omgevingsvergunning' aangevraagd (in de

volksmond een kapvergunning) die eind januari 2026 definitief werd verleend, onder voorwaarde dat er drie bomen zouden worden herplant.

Midden februari zijn de werkzaamheden uitgevoerd. Vooral het kappen van de Meidoorn was een ingewikkelde klus. De boom was in zo'n slechte staat dat het moeilijk was om er veilig in te werken.

Nu ziet de tuin er ongeveer uit zoals op mijn eerste foto's uit 1978 en is de achtergevel van 'ons' oude pand in de Kerkstraat weer in beeld gekomen (hier waren vroeger een gereformeerde 'lagere school' en een grote amfitheater-vormige vergaderzaal).

Op verzoek van Paul Vlaanderen hierbij de specificaties van de nieuwe bomen:

- Bij de fietsenrekken staat een Gele Kornoelje (*Cornus Mas*). Deze Kornoelje bloeit geel in de maanden februari en maart. In het begin van de herfst ontstaan de rode besachtige eetbare steenvruchten van 2 cm aan de boom. De vruchten zijn wat zuur om te eten, maar kunnen wel verwerkt worden in bijvoorbeeld jam of sap (of wijn). Het groene blad verkleurt in de herfstperiode geel/oranje. Een volwassen

exemplaar bereikt de hoogte van 6 meter.

- Midden achter het grasveld, naast de schommel staat een Amberboom (Liquidambar styraciflua).

De Amberboom groeit piramidaal (brede basis, smalle top) tot een hoogte van zo'n 20-25 meter. Hij heeft kenmerkende grote bladeren, vijf (soms zeven) lobben en een gezaagde rand, 8 tot 16 cm lang en 10 tot 20 cm breed, die in de herfst schitterend verkleuren. Op de drogere gronden zullen de bladeren geeltinten krijgen. Op de vochtige gronden zullen de bladeren verkleuren naar diep orangerode tinten. Ook verschijnen in het najaar de stekelige ronde vruchten, die vaak lang blijven hangen. In de winter sieren de mooie grijze kurklijsten de oudere takken en stam.

- Links achterin, waar de Meidoorn stond, staat nu een Sierappel (Malus evereste). In het voorjaar kun je niet om de 'Evereste' heen omdat deze dan uitbundig bloeit met lichtroze / paarse knoppen en grote zuiverwitte bloemen. Richting de herfst komen de sierappeltjes aan

de boom die zo'n 2 tot 3 cm groot en oranje tot rood van kleur zijn. De appeltjes versieren tot in januari de boom en brengen ook in de winter wat kleur. De boom bereikt doorgaans een hoogte van 6 meter.

Graag willen we dit jaar nog verder denken over de inrichting van de tuin:

- Blijft de schommel/klimrek staan? Zo ja dan moet hier ook groot onderhoud aan plaatsvinden. Enkele balken ervan zijn erg doorgerot en moeten vervangen worden.
- Enkele paden (met flagstone) zijn bij nat weer onbegaanbaar (glad). Gaan we ze anders aanleggen (niet schuin) of de flagstones vervangen?
- Voldoet het meubilair in de tuin aan onze wensen of moet het uitgebreid / vervangen worden?
- Maken we een plan voor alleen onze tuin of kijken we samen met burens of er een 'totaalplan' gemaakt kan worden? (ook ivm mogelijke warmtepomp)

Wil je hierover meedenken, meepraten, meewerken laat dat dan weten bij Henk-Jan of bij Gerrit.

Voorwoord van Jouke Kramer

Dit is de tweede aflevering van het verhaal van Amir. Hierna volgt nog één aflevering. Verwonder je, geniet van het taalgebruik van deze Iraanse jongeman, het mysterie, de verborgen boodschappen erin.

Hoe zou het nu met Amir gaan? Nu ik dit schrijf is de oorlog in volle gang. Hij heeft te maken met levensgevaarlijke bombardementen en een meedogenloos regime.

Het is onmogelijk contact met hem te hebben nu. Ik maak me zorgen. Bid met mij voor deze gevoelige, poëtische verteller! En voor zijn landgenoten.

EEN DIAMANT IN DE VORM VAN GLAS - deel 2

Elyar bleef staan. Hij keek naar een dikke boomstam in de buurt en vroeg:

"Hoe kun je spreken? En hoe leef je? Je bent geworteld in de aarde en kunt niet lopen – dus hoe begrijp je het leven?"

De bomen zwegen even. Alleen een zacht briesje waaide erdoorheen en deed de bladeren ritselen alsof ze zich voorbereidden op een oeroud antwoord.

Een grote boom, met een gebarsten stam en takken die de sterren leken te raken, boog zich lichtjes voorover en zei:

"Wij leven in de tijd, maar de tijd verstrijkt voor ons niet zoals voor jullie."

Elyar hield zijn adem in.

"Bedoel je... dat jullie nooit oud worden?"

De boom lachte – geen menselijke lach, maar een geluid als het ruisen van bladeren in de wind.

"Ouder worden betekent iets anders voor ons. We zijn getuige, maar we vergaan niet. Jaren gaan voorbij, maar elk jaar wortelt in ons, niet op ons. We veranderen voortdurend, maar zo langzaam dat jullie ogen het niet kunnen waarnemen. We begrijpen het leven in stilte. Wat jullie met jullie stappen zien, voelen wij met onze wortels."

Elyar verzonk in gedachten. Tijd – de constante stroom in zijn leven – had een totaal andere betekenis voor de bomen. Zijn hart beefde. Hij vroeg:

"Dus... hoe oud zijn jullie?"

De oude boom hield even stil. Zijn stam liet een geluid horen als een zacht gekreun, alsof hij in zijn eigen herinneringen dook.

"Ik, mijn zoon, ben vijfhonderd jaar oud."

Elyar stond perplex. Vijf eeuwen?! Hij, nog maar zo jong, kon zich zo'n levensduur nauwelijks voorstellen.

Maar er was meer. Vanuit de diepte van het bos klonk een andere stem – zacht, teder, maar zwaar als stenen pilaren:

"Ik sta hier al duizend jaar, Elyar."

Elyar draaide zijn hoofd om. In de verte verscheen een kolossale boom. Zijn takken bogen zich naar de hemel en zijn schaduw strekte zich uit over de helft van het bos. Duizend jaar... langer dan de geschiedenis van landen, langer dan koningen en rijken.

Zijn adem stakte toen een derde stem klonk, dieper dan de rest, als de echo van verre trommels of een gebrul dat uit de aarde zelf opsteeg: "En ik ben vijftienhonderd jaar oud. Ik heb generaties zien komen en gaan. Ik heb vrede zien ontstaan en oorlogen alles zien verscheuren. Ik heb kinderen in mijn schaduw zien spelen, wier botten nu in de aarde rusten. Toch sta ik er nog steeds."

Elyar zweeg. De wereld was voor hem veranderd. Tot nu toe leken bomen levenloos, slechts schaduwen op de grond. Maar nu was elke boom een geschiedenisboek, open en zichzelf nog steeds schrijvend.

De bomen fluisterden zachtjes:

"Wij leven langer dan jij, maar dit leven is niet minder kostbaar. Wij staan er zodat jij kunt groeien, wij zwijgen zodat jij kunt spreken. Maar wanneer je luistert, onthullen wij onze geheimen."

Elyar, met een hart vol verwondering en een zoete angst, zei:

"Dus jullie willen dat ik de geheimen van het bos begrijp?"

De grote boom knikte langzaam.

"Ja, Elyar. Jouw pad is begonnen. Luister... luister altijd. Want bomen onthullen hun geheimen alleen aan hen die er klaar voor zijn."

Een zware stilte daalde neer over het bos, een stilte die betekenisvoller was dan welke woorden ook.

Bittere herinneringen van het bos

Elyar bleef vol ontzag luisteren naar de bomen, die elk een verhaal over hun verleden vertelden. Hun stemmen rolden als zware golven door zijn gedachten, elk woord raakte zijn kinderlijke overtuigingen. Eindelijk sprak hij aarzelend:

"Ik denk dat de ergste generatie die je ooit hebt gezien de onze is..."

Zijn stem was zwak en trillend, als iemand die zich schuldig voelde voor het oordeel van de tijd.

De grote boom, met zijn dikke takken die in de lucht verdwenen, bleef een tijdje stil. De wind ruiste door zijn bladeren en bracht een geur van verdriet met zich mee. Toen sprak hij zachtjes:

"Nee, Elyar... jouw generatie is niet de ergste."

Elyar keek ongelovig omhoog.

"Hoe kun je dat zeggen? We voeren oorlog, we verbranden de aarde, we liegen... Zou het erger kunnen zijn?"

De boom liet een bittere lach horen, meer een gekreun.

"Je weet het niet, kind van de aarde. Hoewel het bos vandaag gewond is, galmt het gelach van kinderen nog steeds in onze takken. Vaders houden nog steeds de handen van hun kinderen vast, op zoek naar beschutting in onze schaduw. Maar we hebben dagen gekend dat vaders dit bos tot een altaar

maakten, hun eigen kinderen, met gebonden handen, offerden aan valse goden."

Een zware stilte daalde neer. Elyars mond werd droog, zijn adem stokte in zijn keel.

'Offer...?'

De boom zuchtte, een duizend jaar oude herinnering klonk door in zijn stem:

'Ja. Er was een tijd dat angst de ogen verblindde. Boze mannen leidden onschuldige kinderen naar de altaren – niet uit geloof, maar uit onwetendheid. Het bloed dat op de aarde werd vergoten, kalmeerde noch voedde het land; het maakte alleen het hart van het bos zwart.'

Op dat moment leek Elyar te zien met de ogen van zijn hart. Beelden vormden zich als mist in zijn geest: Vaders met bebloede zwaarden, moeders wier kreten verdwenen tussen de takken, kinderen die trilden in de schaduwen. Het geluid van gehuil stroomde door het bos als bitter sap.

De oude takken beefden; sommige bomen trilden alsof ze zelf tranen vergoten.

Het bos, ooit een plek van vrede en spel, had duizenden kreten in zijn geheugen begraven.

Elyar bedekte zijn gezicht met trillende handen. Tranen gleden door zijn vingers.

"Hoe kon dit mogelijk zijn...?"

De grote boom knikte langzaam:

"Het was mogelijk omdat mensen niet altijd de waarheid hebben gezocht. Angst bindt hen soms aan schaduwen. Wanneer mensen het niet weten, handelen ze op

manieren die zelfs wij ons niet kunnen voorstellen. Dit is ons geheugen, Elyar. Bittere herinneringen die nooit verdwijnen."

Elyar staarde naar de hemel. Die was blauw, maar in zijn ogen dwarrelden de zwarte wolken van het verleden nog steeds rond. Met een diepe ademhaling, die zijn ziel beroerde, fluisterde hij:

"Dus... kan de hoop nog wortel schieten?"

De bladeren trilden in de wind en de grote boom fluisterde:

"Ja. Net zoals elke lente oprijst uit het hart van de winter, zo ontkiemt ook de hoop in deze grond. Je moet het zien... en het beschermen."

Nadat hij de droevige verhalen van de bomen had gehoord, bleef Elyar gehuld in een waas van verwondering en verdriet.

Zijn stappen waren langzamer dan ooit, alsof elke stap hem dieper een onbekend begrip in voerde.

Het bos was niet langer de eenvoudige speeltuin van zijn kindertijd.

Elk geritsel, elke schaduw, elke ademhaling van de aarde droeg een nieuwe betekenis.

De bomen, met hun verborgen stemmen, liepen naast hem.

Hun woorden zweefden door de bladeren als gefluister van de wind en streelden zachtjes zijn oren.

Elyar voelde dat hij dichterbij iets groots kwam – een waarheid die lange tijd voor zijn ogen verborgen was gebleven.

Toen, in die heilige stilte, bogen de bomen hun takken naar elkaar toe

en vormden een smal, vaag pad dat leidde naar het hart van het mysterie van het bos.

Met aarzeling – en een stille, trillende opwinding – volgde Elyar hun stille uitnodiging.

Hoe dieper hij ging, hoe kouder de lucht werd en hoe zachter de aarde onder zijn voeten.

De geur van oude vochtigheid vulde zijn longen, en een valee mist kroop over de grond.

Eindelijk bereikte hij een plek die anders was dan elk deel van het bos dat hij ooit had gezien.

De bomen daar waren oeroud – immens en statig – en stonden daar als stille wachters.

Hun wortels rezen uit de grond, dik en verstrengeld, alsof de aarde zelf zich had ingespannen om ze overeind te houden.

Toen voelde Elyar iets bewegen onder zijn voeten – een zwakke, ritmische puls, als het kloppen van een hart diep in de aarde.

Hij knielde neer, zijn ogen glinsterden nieuwsgierig.

10geboden@keizersgrachtkerk.nl

Marion de Groot

Als deze editie van Kids verschijnt begint de voorbereiding van de 4^e EO-documentaire en de bijbehorende dienst in de 10geboden-reeks.

Op donderdag 16 april laten we 'The story of Ne Kuko' zien.

Bij deze documentaire is het 10^e gebod van toepassing: Begeer niet het bezit van een ander. De Europees-Afrikaanse verhoudingen worden tegen het licht gehouden aan de hand van geroofd cultureel en spiritueel erfgoed dat nu in Europese musea terug te vinden is. Doorwerking van kolonialisme tot op vandaag, een thema dat al geruime tijd aan de orde is in onze gemeente dankzij de groep Kolonialisme en

racisme. De documentaire raakt ook aan de betekenis van spiritualiteit.

De dienst volgt op 3 mei, met uitleg door Guido de Bruin.

Vorbereiding start in de week van 23 maart.

Op dinsdag 23 juni tonen we de documentaire De Thuiskomst.

De maker, Jos de Putter, heeft veel gereisd en documentaires gemaakt over allerlei mensen ver weg. Maar hij vraagt zich nu af of dat niet een vorm van stelen is, van die mensen, en vooral het reizen (vliegen) als stelen van de natuur. Daar reflecteert hij op via beelden uit vorige documentaires, ook van anderen, over hoe mensen leven. Hij maakt, met de trein, toch nog één reis, naar Karen Armstrong,

schrijfster van De heilige Natuur, om haar gedachten te horen over waar onze houding tegenover mens en vooral natuur van oudsher vandaan komt, en hoe we daar nu mee om zouden kunnen gaan.

Bijbehorende dienst met Sietske van der Hoek is op 5 juli.

Alle informatie over de latere documentaires dit jaar vind je op de website:

www.keizersgrachtkerk.nl/10geboden.

Grijp je kans als je eens wilt meewerken aan zo'n mini-project, en als het onderwerp je aanspreekt of raakt. Welkom!

Het team dat deze reeks organiseert bestaat uit Annelies Jans, Henk-Jan Bustraan, Marion de Groot en Martyn Mulder. Voor vragen en aanmelden kan via het mailadres

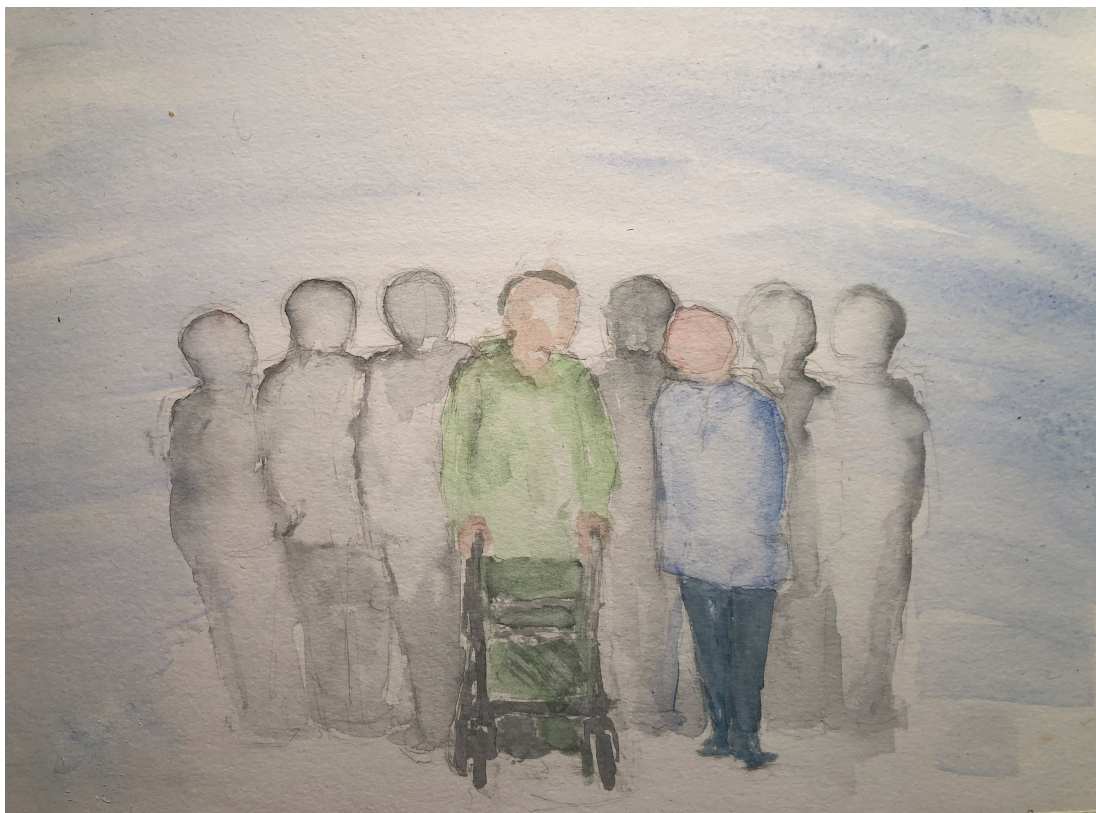
10geboden@keizersgrachtkerk.nl

't Netwerk werkt

Kees van Eunen

Vorig jaar augustus lag ik in het ziekenhuis ten gevolge van een acute hernia. De pijn was heel hevig. Ik kon niets meer. Ze hebben mij toen opgenomen op de transferafdeling van de VU en ik

kreeg zware pijnstillers. Ik heb er drie weken doorgebracht. Het heeft mij bemoedigd dat er bezoek kwam vanuit de KGK en de bloemen die ik kreeg. Eenmaal thuis moest ik nog verder afkicken van de Oxycodon, weer op gang komen met wandelen.

Ik heb toen hulp gevraagd, mensen die af en toe met mij een wandelingetje wilden maken, want ik voelde mij nog te onzeker om alleen te gaan wandelen. Ik had snel een lijstje met mensen die met mij wandelden. Het ging snel beter en de wandelingetjes werden wandelingen. Maar toen, in november, kwam ik met een heftig delier weer in het ziekenhuis. Ik had een ernstige ontsteking aan mijn galwegen. En weer kreeg ik bezoek vanuit de kerk, mensen die het aan durfden om even samen met mij in de put te zitten. Ik mocht na drie weken naar huis maar niet nadat er thuiszorg was geregeld. Ook nu heb ik nog thuiszorg die mij 's morgens op gang helpt. Ook nu had ik hulp nodig om weer helemaal opnieuw mijn actieradius op te bouwen en weer stonden er mensen klaar om

met mij mee te wandelen of om mij uit het ziekenhuis op te halen, mij te begeleiden als mijn kinderen niet beschikbaar waren en ik na een behandeling met een lichte verdoving niet alleen naar huis mocht. En telkens hoefde ik maar één vraag te stellen. En staan de mensen klaar. Het netwerk werkt dus.

Ik heb de neiging om de “engelen om mij heen” met naam en toenaam te bedanken maar het zijn zij die de Keizersgrachtkerk mede vormgeven, het geheel waarbinnen ik mij geborgen voel. Daarom bedank ik het geheel. DANK!

De engelen om mij heen,
Ik weet wel het zijn mensen.
Maar wat kan ik beter wensen;
Dan mensen om mij heen.

Kerk zijn in tijden van oorlog

Jouke Kramer

Dinsdag 31 maart is de Keizersgrachtkerk een kerkelijk gesprek over hoe je kerk bent in tijden van oorlog, of: wat het betekent om christen te zijn in een situatie van grote escalatie?

Na de oorlog in Oekraïne dwingt ook de huidige oorlog in het Midden-Oosten ons, christenen en kerken, met elkaar in gesprek te gaan. Het ene (Iraanse) kerklid juicht over het doden van de top van het regiem

waarvoor het gevlucht is, een ander kerklid stemt in met de geweldsactie van Israël en de VS omdat Iran de vijand van Israël is, een derde organiseert een demonstratie bij de Amerikaanse ambassade uit protest tegen het terzijde schuiven van internationale afspraken, een vierde ziet geen verantwoordelijkheid voor zichzelf, een vijfde voelt zich als verlamd vanwege de duivelse dilemma's.

We constateren allemaal: het recht van de sterkste regeert, instituties die conflicten moeten reguleren hebben hun gezag verloren, de wereld is nog onveiliger geworden, het leed van burgers in de oorlogsgebieden is onvoorstelbaar groot en onze aarde wordt te grote schade berokkend. Om wanhopig van te worden. Maar daaraan móeten we voorbij! Dat doen we door een gesprek te organiseren rond de vraag: wat betekent het om christen te zijn in deze situatie van grote escalatie? Welke positie neem je in? Hoe kom je je machteloosheid voorbij?

Kom hierover praten met: ds Bram Grandia, die vanuit zijn christelijk gemotiveerde radicale keuze voor pacifisme en geweldloosheid uiterst kritisch is op de nieuwe wereldorde zoals die zich aan het ontwikkelen is, en met ds Gert van der Ende, die als (net gepensioneerd) hoofd-legerpredikant vanuit dat perspectief veel heeft nagedacht over oorlog en vrede.

Bram Grandia (predikant in de Keizersgrachtkerk in de jaren '80 en al 50 jaar lid van Kerk en Vrede) geeft een Bijbelse onderbouwing voor zijn

radicale keuze voor pacifisme en geweldloosheid en betoogt dat oorlog een probleem is, geen oplossing. Oorlogsretoriek brengt onheil over de wereld. Jezus roept op de vijand lief te hebben – en dat roept én sympathie én weerstand op.

Hoofdkrijgsmachtspredikant b.d. *Gert van der Ende* verkent met ons de klassieke en weer springlevende mantra 'als je vrede wilt, bereid je dan voor op oorlog'. Hij neemt ons mee in een theologische verkenning van de spanning tussen de realiteit van oorlog en het Evangelie dat vrede verkondigt – van de 'rechtvaardige oorlog' van Augustinus tot aan onze mentale weerbaarheid.

De sprekers gaan met elkaar in gesprek en natuurlijk is er ruimte voor vragen vanuit de zaal.

:

Keizersgrachtkerk

Wanneer 31 maart 2026

Tijd: 19.30 – 22.00 uur

De zaal open om 19.00 uur.

Kosten: vrijwillige bijdrage

Graag je komst aanmelden via leerhuisamsterdam@gmail.com

“Steeds meer wil men zien. Het altoos lezen vermoeit.” Dat schreef Abraham Kuyper in zijn commentaar in ‘De Standaard’ van 25 september 1906. Op 22 september 1906 was het eerste nummer verschenen van ‘De Spiegel: weekillustratie voor het christelijk gezin’. Kuyper begroette dit initiatief met enthousiasme! “Steun onzerzijds in al onze kringen verdient de poging van den heer Kirchner om ons een weekillustratie te geven.

Steeds meer wil men zien. Het altoos lezen vermoeit. En ook, waar andere kringen steeds in beeld brengen, wat er belangrijks onder hen is of voorkomt, is er ook onder ons zekere jaloerschheid om hierin met hen gelijk te staan.

Wel bezitten we reeds Timotheus, maar in dit blad is de illustratie bijzaak. Kirchner bedoelt de illustratie tot hoofdzaak in zijn uitgave te maken. Van harte hopen we, dat ons publiek dit waardeere, en door verbreiding van dit weekblad in heel onzen kring het slagen mogelijk zal maken.

Laat men nu eens niet beginnen met allerlei critiek. Alle begin is moeilijk, en alleen wie begint met krachtdadig te steunen, heeft tot critiek recht. Slaat men dien weg in, dan zal de heer Kirchner wel gaandeweg voor verfijning en voor verrijking zorgen.”

Kuyper miste alleen nog een cartoonist: “Wat vóór alle dingen noodig zal zijn is, een humoristischen teekenaar aan de redactie te verbinden. Niet om te doen lachen, maar om door humor de melancholie te bannen, en wat kwaad is te bestraffen.”

Op 19 maart 1906 had ‘De Standaard’ al een pleidooi gehouden voor een eigen geïllustreerd weekblad, bij de start van ‘Het Leven’.

“Het aantal geïllustreerde weekbladen is weer eens met één

vermeerderd. Drie nummers zijn alweder verschenen van ‘Het Leven’ (Hoofdredacteur N.H. Wolf en uitgevers: Schwartz en Co.).

Deze nieuwe uitgave ziet er goed uit en het blad is wel actueel ook; eerste behoefte voor een week-illustratie. Maar in een ander opzicht is het ook hier weer het oude doen, we worden vergast, op het tooneel, concertzangeressen, een muzikaal ‘wonderkind’ – het arme kereltje! – eene akelige ‘variété’-grap enz. En we zijn van het een noch het andere gediend. Doch die ballast – in ons oog dan – moet nu eenmaal mee aan boord, schijnt het, zal het scheepje kunnen varen. Zoo bevalt ons ook de

novellen-rubriek maar heel matigjes, of liever in ‘t geheel niet.

Intusschen, ‘Het Leven’ staat als illustratie voor Jan-en-alle-man zeker niet beneden zijne vele concurrenten. Het blad mag er wézen!

Ons doet dit weekblad opnieuw verlangen naar een eigen geïllustreerd weekblad. Maar zullen we dergelijke pia vota [vrome wensen] wel ooit in vervulling zien gaan? Welke ondernemende uitgever onder ons durft dat nu eens aan? Als onze winkeliers, fabrikanten enz. door advertenties de zaak steunden en een ieder die kan, behoorlijk een abonnement nam, is er best iets goeds te krijgen. En een politieke plaat à la ‘de Groene’ er bij. De Tijd enz. zijn ons, alweer, voor. Welnu dan!”

De Spiegel werd uitgegeven door Willem Kirchner (1866-1921). Het blad geeft een prachtig beeld van het protestants-christelijk leven in Nederland. Jubilerende predikanten, hoogleraren en onderwijzers passeren de revue, maar ook binnen- en buitenlandse royalty.

Koningin Wilhelmina en prins Hendrik stonden op de voorpagina van het eerste nummer, Kuyper op de voorpagina van nummer 2, 13 oktober 1906. Op 6 december 1906 stond prof. dr. F.L. Rutgers op de voorpagina; hij was op 26 november '70 geworden. (Zijn achterkleinzoon Bart Bruins Slot is regelmatig in ons midden!)

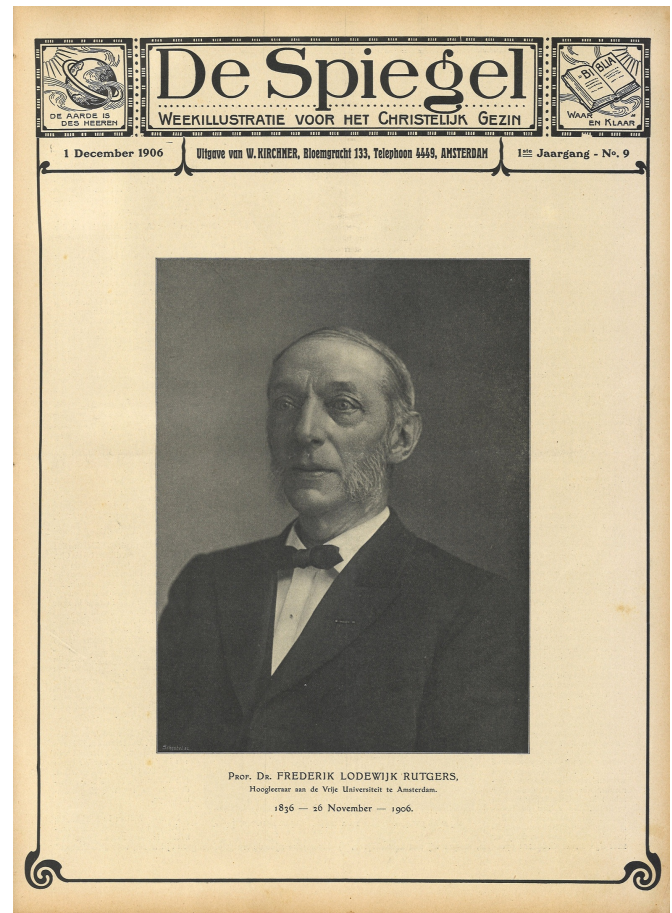
Het initiatief van Kirchner werd een succes. De Spiegel verscheen, met een onderbreking in de oorlogsjaren, tot eind 1969.

Willem Kirchner trouwde op donderdag 11 augustus 1892 met Elisabeth Christina Goldschmeding (1867-1955). Hun huwelijk werd in de Keizersgrachtkerk bevestigd door ds. N.A. de Gaay Fortman.

Myrthe Roemer stelde me onlangs een vraag over de opa van haar oma, ds. Herman Mulder. Maar de andere opa van haar oma was Willem Kirchner!

Peter Dillingh, e-mail
peterdillingh@hetnet.nl

Illustraties: voorpagina's 22
september, 13 oktober en 6 december
1906.

Digitaal hoekje

Jouke Kramer

Van Whatsapp naar Signal

Veel mensen hebben ontdekt hoe handig een *chat-app* als *Whatsapp* kan zijn. Wereldwijd schijnt het al 3 miljard (!) maandelijkse gebruikers te hebben. Als veel mensen in je omgeving het hebben, is de aantrekkingskracht groot om het zelf ook te gebruiken.

Je kunt gemakkelijk even een regeltje schrijven naar een persoon of groep. Het is minder storend dan een telefoontje omdat het altijd later

gelezen en beantwoord kan worden. Bovendien kun je ermee bellen en videobellen, met een of meer mensen. Het voordeel boven e-mail is, dat het een piepje kan geven als er een bericht binnenkomt. Ook ziet het er veel eenvoudiger uit: je kunt heel simpel degene vinden tot wie je je richt. En degene met wie je het laatst hebt ge-appt staat bovenaan. Voor velen heeft WhatsApp één groot **nadeel**: het is eigendom van een gigantisch bedrijf, *BigTech* zoals ze

dat noemen, nl. van *Meta Platforms*, eigenaar van onder meer *Facebook*, *Instagram* en *Threads*. Marc Zuckerberg is directeur, en die doet de laatste tijd alles wat president Trump wil. Zo heeft hij bijvoorbeeld de *factchecks* uit deze programma's gehaald. Deze zorgden ervoor dat bij onjuiste berichtgeving een correctie moest staan. Nu kan iedereen ongestraft allerlei leugens plaatsen, zonder tegenspraak. Dit kan ernstige gevolgen hebben, bijv. in de politiek. Bovendien schijnt het dat WhatsApp niet helemaal veilig is, ondanks wat ze zelf beweren.

Als je niet in zee wilt met zo'n groot bedrijf, is **Signal** een goed alternatief. Signal is in handen van een stichting, de Signal Foundations, die geen winst maakt en *leeft van donaties*. Directeur is momenteel Brian Acton. Met Signal kun je behalve berichten of spraakberichten versturen, ook telefoneren en videobellen. De app is *open source*, wat het transparanter maakt. Het is veiliger voor je privacy dan WhatsApp, en betrouwbaarder. Het volgt je gangen niet.

Een nadeel vind ik dat het nu nog veel minder gebruikers heeft dan WhatsApp, wereldwijd 70-100 miljoen maandelijkse gebruikers. Daarom gebruik ik zoveel mogelijk Signal, maar houd ik ook WhatsApp. ik mis in Signal de mogelijkheid om een bericht of bestand naar jezelf te

sturen, wat bij WhatsApp wél kan. Handig om iets over te brengen van je computer naar je smartphone en andersom.

Op je computer kun je het ook gebruiken. Zie

<https://signal.org/download>

Een voordeel van Signal boven WhatsApp vind ik dat je een bericht achteraf langer kunt bewerken als je ziet dat je fouten hebt gemaakt: wel 24 uur; bij WhatsApp is dat een kwartier.

Signal installeren? Ga naar de *App store* of *Play store*, of scan deze QR-code.

P.S. Er zijn twee chatgroepen van Keizersgrachters op Signal. Het zijn *KgkGroen* en *Kgk-leden*. De eerste is over duurzaamheid en milieu. De tweede voor iedereen van onze kerk die iets wil delen met de anderen. Als je er nog niet bij zit: van harte welkom, hoe meer zielen hoe meer vreugd!.

